

Haliste rivier in Soomaa NP, Estland, 3 mei 2026 (Harold Bierens)

Vogels kijken in Estland, 29 april t/m 8 mei 2026

Harold Bierens

Van woensdag 29 april tot en met vrijdag 8 mei maakten we met enkele VWG-leden een mooie reis door Estland. Het idee hiervoor ontstond in het vroege voorjaar van 2025. Tom, die sinds enige tijd goed in de vrije tijd zit en niet vies is van een reisje, opperde het plan om met wat bevriende vogelaars jaarlijks een reis te maken naar een vogelrijk gebied. Vijf mensen hadden hier wel oren naar en met zijn zessen maakten we plannen voor een eerste trip.

Het E-team, bestaande uit Mart van den Broek, Tom Heijnen, Paul van Pelt, Edwin van der Werf, Pieter Wouters en ikzelf, was het niet meteen eens over Estland als reisbestemming. Er volgde eerst een lijst met vele opties, landen binnen en buiten Europa, diverse gebieden, voorkeur voor- of najaar. Zelfs twee reisjes per jaar was een optie. Voor mij een brug te ver, zo ook een vogeltripje naar India voor een (goede) week. Ikzelf had Estland als voorkeur, maar daar waren Edwin, Pieter en Tom al ooit geweest, ik was al ooit in IJsland geweest, Paul was net terug uit Oman en samen met Tom bezocht hij voorjaar 2025 al het rijke Hortobagy in Hongarije.

Niet makkelijk dus, maar Estland was bij voldoende mensen de tweede keus om toch als 'winnaar' te eindigen. Het was voor Edwin, Pieter en Tom bovendien alweer 13 jaar geleden en het zou toch wel een leuk weerzien kunnen worden. Tom deed veel en goed voorbereidend werk, bij hem thuis maakten we een plan voor de route en de tijd van het jaar. Wat je wil zien en de verwachte weersomstandigheden speelden daarbij een rol.

Estland is het meest noordelijke land van de drie Baltische staten en ligt voor een groot deel aan de Oostzee waar veel eenden overwinteren. In grote aantallen en voor ons spectaculaire soorten als IJseend en Steller's Eider. Daarvoor moet je dan wel naar het eiland Saaremaa en belangrijker, begin maart. Dan is er ook een goede kans op Lynx maar waarschijnlijk nog veel sneeuw.

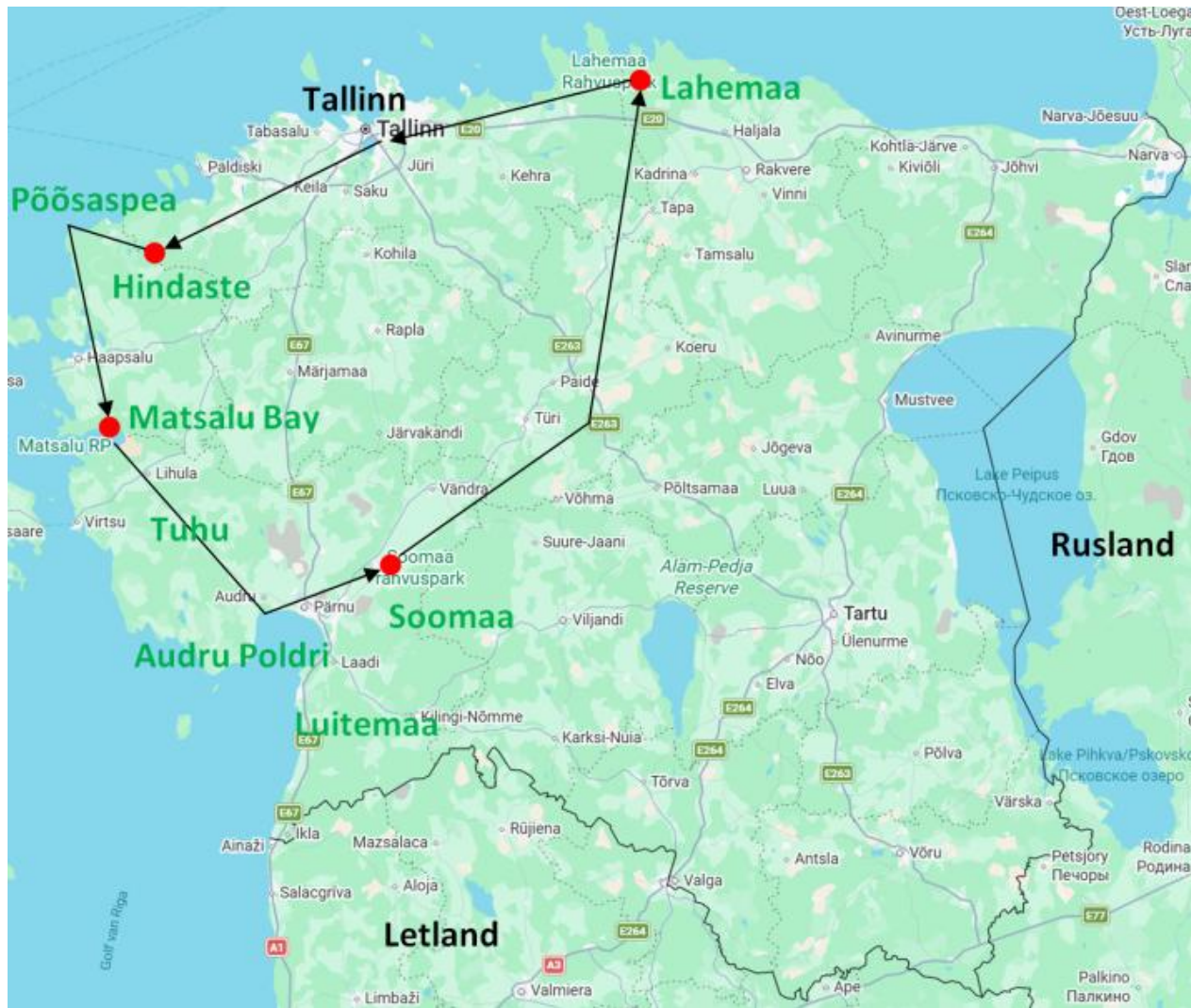
De kou schrikt ons af, dan maar geen Stellers. April kan ook nog koud zijn maar is goed voor hoenders, spechten en uilen. Net als bij ons is de vogelrijkdom vanaf ± 10 mei op zijn hoogtepunt; goede soorten als Kwartelkoning, Roodmus en Struikrietzanger zijn dan terug. Maar tegelijk met deze rijkdom zijn er dan ook veel muggen. We

kiezen voor een middenweg, eind april/begin mei, en hopen dat het voorjaar hier ook wat eerder begint door de klimaatverandering.

De route wordt toch ongeveer gelijk aan die van 13 jaar eerder, al slaan we nu het Peipsi-meer op de grens met Rusland over en kiezen daarvoor in de plaats een verblijf in Lahemaa, het oudste en grootste nationale park van Estland gelegen in het noorden aan de Finse Golf. Taken voor het boeken van accommodaties, vluchten en huurauto worden verdeeld en de voorpret kan beginnen.

Met nieuwe vogelgidsen en kaartmateriaal worden we in de maanden daarop lekker gemaakt met kansrijke locaties voor Drieteenspechten, Dwerguilen en Oeraluilen. De laatste is zeker een wenssoort voor mij en de anderen, al is het binnen harken van nieuwe soorten niet mijn reden om voor Estland te kiezen. Mijn motivatie is meer een *trip down memory lane*. Ik wil heel graag weer eens Korhoenders horen en zien en me laven aan rijkdom die wij kwijt zijn. Groepen Kemphanen in baltskleed bijvoorbeeld of Dwergmeeuwen in zomerkleed.

Onze route. Rode stippen zijn overnachtingslocaties.

Dag 1, woensdag 29 april

En dan is het zover, woensdag 29 april vertrekken we. Met zijn vijven hebben we afgesproken op station Eindhoven om daar de trein te pakken naar Schiphol. Met een

overstap. Wat spannend voor sommigen maar zonder problemen komen we op tijd aan op het vliegveld. Juist voor degene die langer kan uitslapen, met zijn rechtstreekse verbinding vanuit Breda, wordt het span-

nend. Edwin moet tot tweemaal toe overstappen in een andere trein vanwege defect materieel. Zijn boarding gaat wel voorspoedig en bij de gate treffen we elkaar nog steeds ruim op tijd.

Na een voorspoedige vlucht landen we zo'n 2,5 uur later in een zonnig **Tallinn**. Een strakblauwe lucht ziet er veelbelovend uit. Natuurlijk kijken we uit naar de eerste vogelsoort. Dat zijn Kleine Mantels, al snel gevolgd door Bonte Kraaien. De bagage is er razendsnel en als (reserve)chauffeurs halen Edwin en ik de auto op.

We hebben gekozen voor een busje waar we allemaal samen in kunnen. Een stoere zwarte Renault bus is ons vervoer de komende dagen. *Taatatataa ta ta taa*; de tune van The A-Team is vaker te horen die reis. We blijven toch jongetjes. Paul blijft verrassend de hele intro van buiten te kennen. Iets wat hij tijdens de barbecue in augustus vast nog wel eens wil laten horen. Edwin is onze chauffeur en blijft dat ook de hele reis. Perfect gedaan en ondertussen ook goed gespot, o.a. Auerhoen, Patrijs en Draaihals. Daarmee blijken de plaatsen voorin eerste rang.

Wat we vooraf niet wisten is dat busjes tegenwoordig bijna zonder uitzondering getint glas hebben achterin. Fijn met zonnig weer maar beperkend bij vogels waarne-

men. De raampjes konden ook niet open en de schuifdeur aan één zijde beperkte ook de instap voor de mensen achterin. Dat leidde soms tot lichte frustraties bij bijzondere waarnemingen of goede fotomogelijkheden. Zeker als de deur toch openging en op de achterbank het zicht met dubbel getint glas nihil was. Ik beschrijf dit omdat wij het een volgende keer anders zouden doen en mensen met deze informatie hun voordeel kunnen doen.

Korhaan bij Hindaste (Tom).

Zonder problemen rijden we naar **Hindaste**, onze eerste overnachtingsplek. Onderweg maken we enkele stops, bijvoorbeeld voor een groepje Noordse Kauwen en wat Kraanvogels dichtbij. Bij de accommodatie, een houten huisje in een dennenbos, gooien we onze spullen af en rijden naar de Korhoenplek. Deze bekende baltsplaats is ons reisdoel hier. De wegen zijn verlaten en bij iedere kruising wordt Edwin gevraagd of hij wel goed gekeken heeft of er iets

aankomt. Grappen als 'het ging maar net' blijven de hele reis te horen.

Over grindwegen en door naaldbos komen we bij een grote open vlakte. Het is intussen behoorlijk afgekoeld. De zondag ervoor lag er nog een pak sneeuw, hoorden we van de dame van de autoverhuur, en zo ziet het er ook uit. Een vlakte dor platliggend gras. Het duurt even voor we een eerste Korhaan zien, maar als we wat verder lopen richting baltsplaats zien we er wel een stuk of 24. Meer dan de Duitse vogelaars die hier een tijd stonden te posten.

Auerhen bij Hindaste (Tom).

'Weidevogels' als Grutto (22), Wulp (1) en Regenwulp (7) zijn ook leuk, net als de vrouw Blauwe Kiek en een eerste Zeearend. Enkele Kraanvogels vliegen over, ook een groep van 160 Kleine Zwanen die mooi voor de bijna volle maan doorvliegen. Zo hebben we toch al een leuk lijstje al leek het gebied

in eerste instantie leeg. Een overvliegende valk kunnen we helaas niet op naam brengen. Gedrag lijkt erg op Boomvalk, maar het zou ook Roodpootvalk kunnen zijn. Jammer. De Velduil van de Duitsers vinden we niet terug, maar op de terugweg pikken we fraai een Auerhen mee in de berm. Wat een beest.

Even later blijkt koken onmogelijk in ons huisje al zou dat wel moeten kunnen. Een huisje voor zes personen met één elektrisch pitje, weggestopt in een hoek en één klein pannetje. Is het opzet? Voor €50 extra mogen we de ruime keuken van het andere huisje gebruiken. Daar zitten we die avond wel gezellig en 'gedeeld door zes kost het niets'. Deze gevleugelde uitspraak van Mart houden we erin en zal de hele week bij alle uitgaven te horen zijn.

Mart en Pieter zijn aan het kokkerellen (Harold).

Korhaan in Läänemaa Suursoo (Tom).

Dag 2, donderdag 30 april

We beginnen de dag vroeg en gaan voor het ontbijt eerst naar de Korhoenplek. Het is een stuk kouder dan gisteren door de gure wind en af en toe miezert het wat. Toch wordt het een gave ochtend met misschien wel 40 Korhoenders. Er zitten er nu meer en op afstand horen we er nog meer bolderen. In de miezer zien we ook een baltsend Kranenpaar, inclusief paring. Geweldig om te zien

en horen die balts. Door de telescoop ervaar ik het als een natuurdocumentaire.

Terug bij de accommodatie rollen we wat zangvogels op en na het ontbijt pakken we in en gaan we door naar **Läänemaa Suursoo**, een fraai bos- en veengebied. Ook hier lijkt het aanvankelijk wat leeg, maar pikken we naast Grote Zilvers en twee Grote Zaagbekken toch ook wat Korhoenders op. Ze zitten

hier nóg dichterbij en we zien ze mooi foerageren op dennen- en berkenknoppen.

We rijden door naar Spithami, meer precies **Põõsaspea**, een bekende plek voor zeevogeltrek. Erg gaaf. Wel stevige wind maar het is helder. Dat geluk hadden Tom, Edwin en Pieter 13 jaar geleden niet; toen zagen ze alleen dichte mist. Veel zeevogels zijn nu goed te zien, maar vaak wel ver weg. Parel- en Roodkeelduikers, zo'n 300 Zwarte Zee-eenden, Grote sterns, Eiders, Aalscholvers. Maar echt spectaculair is een groep van 4000 IJseenden. Dichterbij zit ook heel wat moois zoals een Eider man, een Tapuit en Gekraagde Roodstaart.

Speuren vanaf trektelpunt Põõsaspea (Edwin).

Door naar **Haapsalu** waar een uitkijktoren staat die uitkijkt over een rijke baai met enorm rietveld. Met de telescoop is het top en ontdekken we steeds wat nieuws, vooral eenden en steltlopers zoals Nonnetjes en

een Zwarte Ruiter in zomerkleed. Persoonlijk vind ik 15 Dwergmeeuwen ook een hoogtepunt. Het stadje is ook fotogeniek en vraagt om een korte verkenning. Kleurrijke houten huizen, een fraaie orthodoxe kerk. Als we na terugkomst wat foto's uitwisselen blijkt dat ik een mooie kasteelruïne gemist heb. Toch te fanatiek gevogeld op de uitkijktoren.

Onze laatste stop is bij de acco, Tuurlingu Holiday House; een geweldige plek. Niet alleen de ligging aan de rijke **Matsalu Baai** maar ook het fraaie huis zelf. We scannen

Matsalu Baai vanaf de uitkijktoren (Tom).

wat vanaf de uitkijktoren pal naast het huis en lopen door een open veengebied terug naar Haeske Manor, de accommodatie waar Tom, Pieter en Edwin 13 jaar geleden verbleven. Ook een fraai pand in een parkachtige setting, met overal prachtige bodembedekking van de blauwe Oosterse sterhyacint. De plek is goed voor wat

spechtensoorten. Mibo's krijgen we fraai te zien, ook Boomklevers met hier een witte buik van de Scandinavische ondersoort. Verder zien we Zwarte specht en Glanskop. Een Grijskopspecht laat zich helaas alleen horen.

Terug bij de accommodatie eten we onze meegebrachte salades en sluiten af met een drankje. We kletsen wat met de eigenaar die ons ook vertelt over zijn Nederlandse buurman, een onderzoeker en vogelaar. Misschien kan hij wat voor ons betekenen.

Dag 3, vrijdag 1 mei

Vroeg eruit om vanaf de toren in mooi licht al goed te vogelen. Dichtbij zit een Zeearend op een prooi, een brutale Bonte Kraai durft ervan te snoepen. Niet iedereen is er even vroeg uit zodat we na het ontbijt toch terug moeten voor 'nieuwe soorten' zoals Bontbekplevier en Bonte strandloper. Zeearenden zijn niet te missen hier en zullen we dagelijks meerdere zien. Vanaf deze dag worden daarom ook al grappen gemaakt over 'Zeearenden die beginnen te vervelen'. Bruine Kieken zien we ook meerdere iedere dag, net als duizenden Kol- en Brandganzen.

Onze gastheer heeft ons gekoppeld aan zijn buurman Trinus, een in Estland wonende Nederlander. Hij wordt niet onze gids, wat misschien wel verwacht werd, maar we

krijgen toch wat goede info. Een eerste stop is in een bosje wat naar een voederplek leidt. We zien er veel Appelvinken, Boomklevers en Geelgors, maar de gehoopte spechten blijven uit. Wel mooi een Rouwmantel, Landkaartjes, Grote vossen en Levendbarende hagedissen.

Op zoek naar de Draaihals (Harold).

Een volgende stop is een toevallige. Paul dacht een Zwartkopmeeuw te zien maar hoort met open deur meteen een Draaihals. Die willen we allemaal wel zien! Dat lukt mooi en wat Ringmussen als bijvangst is ook leuk.

Bij een volgende stop lopen we zonder Tom, die nog altijd veel last heeft van een gecompliceerde voetbreek van vorig jaar, door een bosje langs een enorm rietveld aan de Oostzee. Bossen zijn hier nog in vroege voorjaarsstemming, al zien we het met het mooie weer snel groen worden in het bos.

De uitkijktoren bij Rannajõe (Harold).

De meeste bomen zijn nog kaal maar op veel plekken vinden we een schitterende bodembedekking van Gele- en Bosanemonen. Qua vogels is vooral een Baardman interessant. Onze focus ligt op spechten maar die vinden we niet, ook niet bij de volgende tip-plek van Trinus. Een leuk haventje onderweg is een mooie lunchplek en wel interessant met wat Noordse Sterns, Tapuiten en Ringmussen. Bij een uitkijkpunt aan zee zien we even later

mooi zo'n 3000 Toppers en 2 Dwergsterns naast veel algemenere soorten.

Zelf koken in het huis is geen optie. We genieten van een goede Aziatische maaltijd in Haapsalu en sluiten de dag af bij een enorme hoogveenvlakte aan de rand van **Rannajõe**. Een goede plek voor Eland volgens Trinus. Helaas geen Elanden, wel weer Vos, Ree, een jagende man Blauwe Kiek, zo'n 250 Kraanvogels en zeker 5000

overvliegende Brandganzen. Heel imposant, net als de opkomende bloedmaan. Bij terugkomst blunderen we in het halfdonker tegen 2 Patrijzen aan vlak bij de acco.

Dag 4, zaterdag 2 mei

Weer een prachtige dag maar wel met harde wind. Het is de laatste dag in Haeske, dus nog een keer vroeg op om te genieten van de vogelrijkdom in de Matsalu baai. Als we later weggrijden pikt Edwin meteen een Draaihals op, vlak naast de auto. Gaaf.

Draaihals bij Tuulingu Holiday Guesthouse (Tom).

Ons eerste doel van de dag is het **Tuhu** landschapsreservaat, een enorm hoogveen-gebied. Edwin heeft als chauffeur de beste plek en spot zo weer een Auerhen. Levend hoogveen is niet toegankelijk, maar via een knuppelbrug kunnen we een klein stukje verkennen. Er zitten misschien leuke

In het hoogveen bij Tuhu (Harold).

vogelsoorten maar de vogeldichtheid is laag. Het lijkt een lege vlakte met enkele dode bomen. Die vogeldichtheid geldt ook voor bossen en eigenlijk alle landschappen. We zien uiteindelijk wel veel maar de dichtheden van algemene soorten lijken lager dan in Nederland.

Terug naar het veengebied, 2 Bosruiters, een Watersnip en een Kraanvogel. We zijn vooral druk met fotograferen van de veenvegetatie. Tom blijft wel scherp op vogels en spot achtereenvolgens een Steenarend, Boomvalk en man Grauwe Kiek.

Gevlamde vlinder in het hoogveen bij Tuhu (Tom).

Terug bij de grindweg vind ik nog mooi een vrouw Gevlamde vlinder waar we al een mannetje zagen vliegen en de soort zo op naam kunnen brengen. Met deze waarneming staan we meteen op één in de top vijf van Estland grappen we, verwijzend naar een zeker VWG-lid die erg fanatiek is met nachtvinders. Voor Paul vind ik ook nog zijn eerste Rouwmantel.

40 km verderop zijn de **Audru Polders**. Ik gids, maar Edwin negeert een eerste weg en zo rijden we bij de volgende afslag toevallig een zeer rijk vogelgebied in. Prachtig. Uiteindelijk zullen we moeten keren omdat we ons anders vastrijden, maar eerst genieten van veel ganzen en steltlopers, zoals vele Watersnippen, 25 Witgatjes, 30 Bosruiters, 14 Zwarte Ruiters en 40 Kemphanen in verschillende, prachtige kleuruitvoeringen.

Citroenkwikstaart in de Audri polders (Tom).

Verder een Waterral en Blauwborst, en als klap op de vuurpijl drie Citroenkwikstaarten waarvan er eentje op een paar meter voor ons prachtig zingt en poseert.

Keren lukt en via een andere weg rijden we een stukje om naar de andere kant van dit gebied. Ook zeer rijk. Nog een Citroenkwik, 2 Zomertalingen, 70 Slobeenden, 4 Smienten, 20 Pijlstaarten, 15 Dwergmeeuwen, 6 Reuzensterren en een voorbijvliegende

Buidelmees. Even verderop kijken we uit over zee. Daar dobberen enorme aantallen Toppereenden, minstens 3000. Er zitten ook honderden IJseenden en enkele Zwarte Zeeëenden tussen. Wat een droomplek.

Na een stop bij de Lidl voor o.a. maaltijd-salades en een ijsje, rijden we naar onze volgende accommodatie in het **Soomaa National Park**. Dat doen we wel via een meertje waar volgens onze informatie kans

is op Roodhalsfuut. Bij aankomst hoeven we niet lang te zoeken, een paartje dobbert op het meer en kunnen we mooi bekijken. Wel continu met de snavel tussen de veren. Het zal de straffe wind zijn.

Roodhalsfuten op Raudtee karjäär (Tom).

We zien hier ook weer Bruine Kiek en Kraanvogels, evenals een bewoond Ooievaarsnest bij een verlaten huis. Die zien we veel in Estland en ze zorgen met kerk- of andere ruïnes voor regelmatige fotostops. Ook weer meerdere Zeearenden vandaag, het is een plaag ☺. In Soomaa overnachten we in Ponka Guesthouse, ook een mooie plek met een aardige maar ietwat opdringerige gastheer.

Dag 5, zondag 3 mei

Een mooie dag die we vooral in mooi bos doorbrengen, hoewel aanvankelijk stil met weinig soorten. De bossen doen soms

Kempisch aan maar zijn wel natter en hebben een natuurlijkere ondergroei. We zijn vroeg begonnen en op een akker bij de acco treffen we al een groep van 27 Goudple-vieren en 3 Regenwulpen.

We rijden over zandpaden en *dirtroads* die hier ook de doorgaande wegen vormen. Tijdens diverse stops pikken we zo een vrouw Witrugspecht en Kleine Bonte Specht op en ook Fluiters, Matkop en Braamsluiper. Leuk zijn de Brilduikers op stille bosmeertjes, net als Bosruiters, Witgatjes en Groenpootruiters. Langs beekjes worden die vervangen door Oeverlopers. Uiteraard ook Bruine Kieken en regelmatig een Raaf.

Uitzicht vanaf de Lāti toren (Harold).

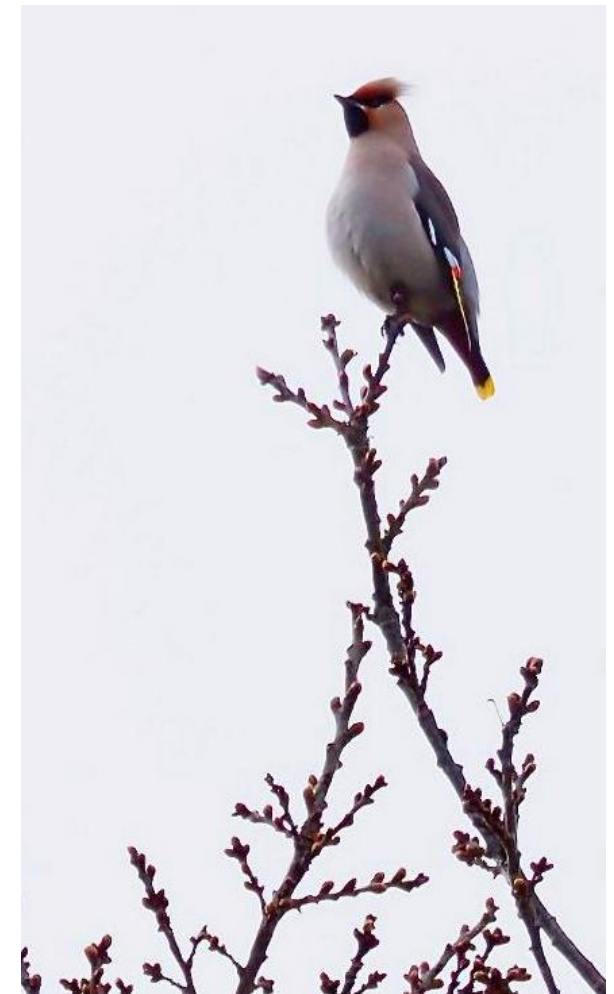
We zijn al vroeg bij de Lāti uitkijktoren waar we een Nederlands stel treffen. Vanaf de toren zien en horen we Appelvink, Watersnippen en Mibo's. Verder oostwaarts rijdend stuiten we op 2 Houtsnippen die vlak voor ons de weg over wiebelen, met

verende tred steeds even inhoudend. Net *The Ministry of Silly Walks*, naar een bekende Monty Python-scene. Even later vliegt een Schreeuwarend laag over.

Schreeuwarend in Soomaa NP (Tom).

Bij een mooi beekdal parkeren we even. Terwijl Tom zijn voet rust geeft, lopen we een stuk door het bos en noteren we een roepend Hazelhoen, Fluiters en 30 Noordse Kwikken. Verderop in het beekdal van de Raudna jõgi ligt de Oksa boshut en dat is de perfecte plek voor een buitenlunch. We genieten intussen van een Noordse Goudvink en Tom, die nog wat rondstruint net voor we willen vertrekken, ziet een Pestvogel. De stop duurt wat langer want er blijkt een groep van zo'n 40 ex te zitten.

Pestvogel op de uitkijk (Edwin).

Als iedereen klaar is met genieten en fotograferen rijden we tot slot naar het stilste plekje van Soomaa aan de zuidoostkant van het park. Een tip van onze gastheer. Op het pad ernaartoe vinden we wat naaldsoorten zoals Kuifmees, Zwarte Mees

en Goudhaan. Het meer is stil maar aan de overzijde zitten toch wat eenden, o.a. 2 Zomertalingen, Brilduiker en wat Slob-eenden.

Soomaa in avondlicht (Tom).

In de avond rijden we terug naar de Halliste rivier en de Läti uitkijktoren. Onderweg in de schemer zien we enkele Bevers tijdens onze safari. Bij de eerste keer *tapen* reageert een Oeraluil. Gaaf. Andere uilen geven niet thuis. Vanaf de toren horen we de enige Noordse Nachtegaal van de reis. Met de warmtebeeldkijker van Pieter spotten we nog een Wasbeerhond tussen wat Bevers. Verder vonden we vandaag ook Elandsporen en de eerste amfibieën, Groene en Bruine kikkers en een Pad.

Dag 6, maandag 4 mei

Deze dag brachten we opnieuw in en om het mooie Soomaa door en met de voorspelde

regen viel het mee. We starten rustig na het ontbijt en horen bij de acco een Zwarte Specht.

Dan rijden we naar de **Pikla ponds**. Dit is een erg gave plek. Tussen wat buitjes door zien we hier bij de moerassen en op de naastgelegen Oostzee (Golf van Riga) naast de Zeearenden en Bruine Kieken ook o.a. duizenden Brandganzen, Zomertalingen, 70 Bosruiters, 40 Kemphanen in broedkleed, Roerdampen, 10 Dwergmeeuwen, 2 Grote Karekieten, Noordse Kwikstaarten, Baardman en 2 Snorren.

Op zee zijn dat, naast een jager spec., 1500 Toppers, 10 Zwarte Zee-eenden en 500

Bosruiter bij de Pikla ponds (Tom).

Brilduikers. Tot twee maal toe zien we een Havik. Eén van de hoogtepunten is een Havik die met prooi voor ons langs scheert en iets verderop in de beschutting van een heg gaat zitten. De prooi blijkt een man Wintertaling

Pikla ponds (Harold).

vol in beeld geplukt wordt. Enigszins schokkend als blijkt dat de eend nog niet dood is. Niet voor tere zieltjes dit.

Hierna door naar het **Luitemaa** natuurreservaat. Een uitgestrekt hoogveen met lange, gloednieuwe vlonderpaden en trappen (lang leve de EU). De verwachtingen zijn, volgens Pieter, dat het behalve voor mij vanwege de reptielen voor de rest wat saai is.

Luitemaa hoogveen (Harold).

Niets is minder waar, want iedereen geniet van het prachtige hoogveen en fraaie vegetatie. Er worden veel foto's gemaakt. We zien een Boomvalk, Ringslang, Grote Zilvers, Kranen en op de droge zandhellingen een Hazel-worm. Een geweldige plek waar we langer doorbrachten dan verwacht.

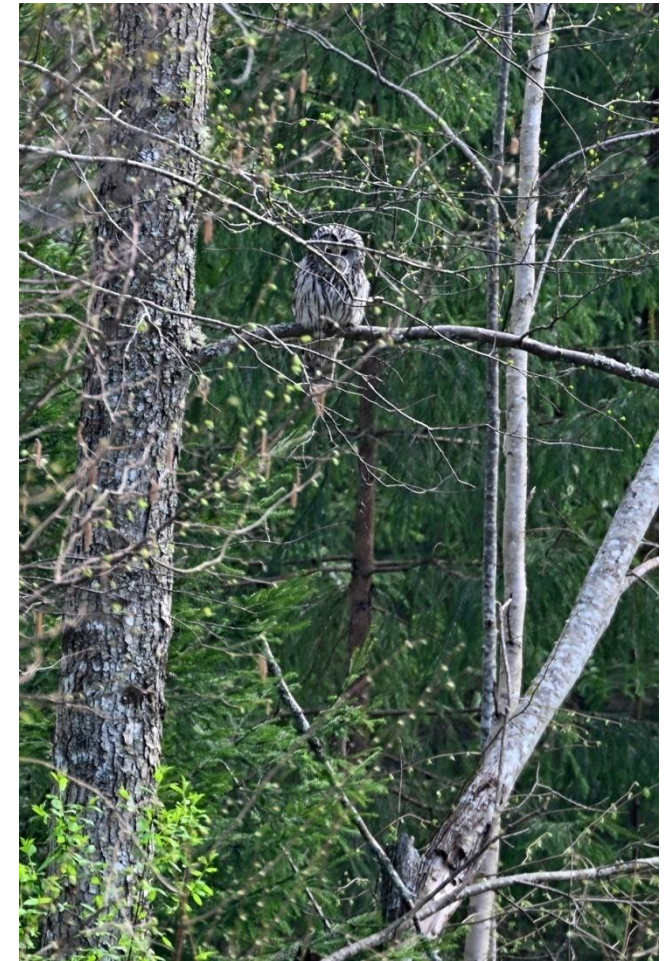

Ook in Luitemaa zijn uitkijkplatforms (Edwin).

Weer onderweg pikken we ook nog een Schreeuwarend op. Bij een van de stops in het bos loop ik wat vooruit, weg van het tapegeluid van de Witrugspecht. Ik denk een verdachte vliegenvanger te zien en wenk de anderen. Intussen vliegt er opnieuw iets recht in mijn blikveld. Ik ga kijken en ontdek een Oeraluil die net geland is. KICKEN.

Punten voor mij, de gewenste nieuwe soort is binnen en iedereen heeft hem kunnen gezien. Edwin moet wel snel terugrennen omdat onze auto midden op de grindweg staat en aanstormende Esten daar geen rekening mee houden. We zien de uil nog een keer oversteken en laag dieper het bos in vliegen.

's Avonds koken we een pastamaaltijd in de acco met uiteraard een drankje erbij om het te vieren.

Oeraluil in het bosgebied Laiksaare (Tom).

Dag 7, dinsdag 5 mei

We rijden vandaag van Soomaa naar Lahemaa, via een route langs de rand van het park. Niet de snelste maar wel langs potentieel kansrijke percelen voor hoenders en spechten.

De dreiging van buurman Poetin is hier wel voelbaar. We zien vandaag veel militairen van diverse Europese landen die hier een grote oefening houden. Op het einde van de middag hebben we daar enige hinder van als het pad rechtdoor afgesloten blijkt te zijn. Het park is nu oefenterrein en er zit niets anders op dan om te keren.

De dag begon 's ochtends minder zonnig, maar later werd het mooi weer, wel de hele dag met harde wind. Na de afscheidskoffie van de praatgrage gastheer gaan we op pad. De uitgestippelde route biedt mooie landschappen en wel 3-4 Schreeuwarenden, wat Reeën en een Vos (in totaal 3 die dag). Het moeras waar we stoppen valt tegen dus rijden we door.

We lunchen bij een mooie plek aan de rivier en niet bij de geplande uitkijktoren vanwege harde wind. Bij de rivier zien we een IJsvogel (hier een zomergast), wat Oeverlopers en 2 Stadsduiven onder de brug. Checks voor Hazelhoen en spechten leveren niets op. Toppers deze dag zijn een bosrand langs een rivier waar het barst van de Bonte Vliegenvangers en waar we ook 2 Oeverlopers, Fluiters en een Witrugspecht zien. De Roodmus die ik denk te horen en Merlin bevestigt, vind ik niet terug. Jammer dan.

Prachtige rivier bij Simisalu (Harold).

Op een andere plek vliegen dizenden Kolk ganzen op met enkele Rietganzen ertussen. Een spectaculair gezicht. Bij de plas waar ze zaten vliegen ze opnieuw op. 22 Bosruiters en 13 Kemphanen blijven achter en zijn prachtig te bekijken. Verschillend gekleurde mannetjes die ook af en toe baltsen. Verder zien we vandaag Witgatjes, Kraanvogels, Raven en veel Ooievaars. In het veld of op een van de vele bewoonde nesten.

We hebben al veel mooie overnachtingsplekken gehad, maar het landgoed Palmse Manor waar we de komende drie nachten verblijven slaat alles. Een kasteelachtig landhuis met een fraai parkachtig landschap er omheen. Het bijgebouw waar wij overnachten straalt ook al grandeur en luxe uit. In het prachtige park en achterliggende bos maken we een wandeling. We horen een Draaihals en zien mooi Grote, Middelste en Kleine Bonte Spechten. Veel Bonte

Vliegendvangers en op de plas 3 Brilduikers en een Grote Zaagbek.

Palmse Manor (Tom).

Eerder die dag pikten we onderweg een slanke en heel lichte man kiekendief op. Voor ons allen een vrij zekere Steppenkiek op dat moment. Later is er twijfel als 'professor' Frank Neijts naar de vage foto van Tom kijkt. Misschien toch een licht streepje op de bovenzijde en de zwarte handpennen wijzen meer op man Grauwe Kiekendief. We zullen het nooit zeker weten... of moeten we constateren dat we belabberde vogelaars zijn?

Dag 8, woensdag 6 mei

Sommige van ons staan vroeg op en maken een ronde over het landgoed en door het bos. Er zitten veel Grote Lijsters (30) op een akker en er roepen meerdere Draaihalzen, Paul heeft er wel 5. Sprookjesachtige Wilde

Grote Zaagbekken op de nok van één van de daken van Palmse Manor (Tom).

Zwanen in de ochtendmist op een meertje en mooi Kleine en Middelste Bonte Specht. Er zitten veel Boomklevers en Bonte Vliegendvangers. Op de parkvijvers tellen we nu wel 16 Grote Zagers die later op de ochtend, heel vreemd, op de nok van een dak gaan zitten. Drie paar Brilduikers zijn nu in de minderheid. Ik hoor een Koekoek en op weg naar het ontbijtruimte zit er een paartje Tapuit en een Paapje.

Na het ontbijt rijden we door het bos van **Lahemaa National Park** naar de kust. Het bos is fraai maar valt wat tegen qua vogellevens. De baaien en schiereilanden aan de kust zijn daarentegen zeer rijk. Er is bij een punt volop trek, Vinken, Noordse Kwikken en ook rovers zoals Boomvalk, Sperwer, Bruine Kiek en Zeearend komen achter elkaar door over de landtong om de Finse Golf over te steken.

Een baai in Lahemaa (Edwin).

Bij de eerste baai zien we daarnaast ook veel beweging op zee. Zwarte en enkele Grote Zeeëenden, Parelduiker, Roodkeelduiker, IJseenden, Middelste en Grote Zaagbekken, Visdieven, Oeverlopers, enz. De tweede baai biedt ongeveer hetzelfde maar ook nog Eiders, een Parelduiker in zomerkleed relatief dichtbij, een Visarend en veel Noordse Kwikken.

Een volgende stop, aan een baai, wordt ook onze lunchplek waar we een warme maaltijd nuttigen (koken in de hotellobby kan niet). We zien er al veel Grote Zilveren en 22 Blauwe Reigers. Na de lunch eens goed kijken. Er zit Zeearend, heel mooi zo'n 15 Dwergmeeuwen, Noordse Sterns, opnieuw Kemphanen (±45 mannetjes in diverse prachtkleden), 2 Groenpootruiters, Zwarte Ruiter in zomerkleed en nog veel meer. Bij het weggrijden even later meteen vol op de rem, want er zit zomaar een Bijeneter op de

draad voor ons. Erg zeldzaam hier, blijkt later.

Onze volgende stop is een uitkijktoren voor een enorm rietveld waarachter weer een baai ligt. Op het eerste gezicht lijkt het hier leeg maar al snel dient zich van alles aan: 3 Paapjes worden uiteindelijk wel 10 stuks, 10 Rietgorzen en we horen een Baardmannetje. Tienduizenden opvliegende Brand- en Kolganzen, meer dan 200 Dwergmeeuwen

boven het water, 14 Kluten, 30 Bergeenden, Toppers, Kuif-, Krak- en Wilde Eenden, Grote en Middelste zaggers. Ook een vissende Visarend en wel 3 Zeearenden waarvan er één spectaculair de Visarend achterna zit.

We zien een Ree dichtbij en wel 4 Vossen waarvan één met prooi. Grutto's, Noordse Kwikken, veel Visdieven, enkele Noordse en 1 Grote stern. Tussen de vele meeuwen pik ik er ook een Zwarte Stern uit. We kletsen

Mart, Paul en Pieter op de uitkijktoren bij Vihasoo (Harold).

wat met een Nederlandse jonge ondernemer die voor de lol in zijn Tesla heel Europa doorrijdt. Hij stopte daar toevallig om op de parkeerplaats te overnachten.

Een van de vele Vossen (Tom).

We zien een Ree dichtbij en wel 4 Vossen waarvan één met prooi. Grutto's, Noordse Kwikken, veel Visdieven, enkele Noordse en 1 Grote stern. Tussen de vele meeuwen pik ik er ook een Zwarte Stern uit. We kletsen wat met een Nederlandse jonge ondernemer die voor de lol in zijn Tesla heel Europa doorrijdt. Hij stopte daar toevallig om op de parkeerplaats te overnachten.

Na het avondeten, bestaande uit maaltijdsalades, gaan we weer op pad in de hoop uilen te vinden. We zien nog een Auerhen, 3 Houtsnippen en ten oosten van Sagadi zien we vanuit de auto een Oeraluil op een draad zitten, maar als we stoppen vliegt ie helaas meteen weg. Andere plekken leveren qua vogels niets op. Wel nog een Ree en een

marter spec. Met de warmtebeeldkijker is het spectaculair kijken naar honderden overvliegende ganzen. Bij een naburig bosje luisteren we ook nog even naar uilen. Een Bosuil reageert en even later bij onze acco roept er ook een Bosuil.

Dag 9, donderdag 7 mei

Ik heb slecht geslapen maar sta toch maar weer vroeg op; we zijn hier niet voor niets. Met Pieter loop ik deze keer een ochtendronde. Door het park, het bos in naar de vijver van de Wilde Zwanen. Onder meer 3 roepende Draaihalzen, 6 Fluiters, Grote Bonte Specht, veel Bonte Vliegenvangers, 2 Paapjes en 2 Tapuiten. Paul heeft meer Draaihalzen en ook een Beflijster. Na het ontbijt gaan we daar even voor terug. Op het landgoed de gebruikelijke zaagbekken en Brilduikers.

We rijden naar **Kadrina** waar wat meertjes liggen, eigenlijk een verbreding van de rivier Loobu Jõgi. Dit valletje vormt de dagbesteding voor onze laatste volle dag. We laten Tom vanwege zijn voet achter en lopen een rondje rond het meer. Het gaat toch nog lekker met nieuwe soorten. Naast de Beflijster van die ochtend (zeldzaam in Estland) vliegt er hier ook een Hop over. Verder zijn een vrouw Blauwe Kiek, Bruine Kieken, een paar Wilde Zwanen, 2 Rietzangers, veel Brilduikers en een groep van

Paapje bij Palmse Manor (Edwin).

14 Bosruiters hier ook de moeite waard. Overall zitten wel Ooievaars en de grote uittocht van ganzen die we eerder dachten te zien valt wel mee. We blijven groepen van honderden Kol- en Brandganzen zien. Tom vermaakt zich met het fotograferen van Visdieven en Boerenzwaluwen wat leuke platen oplevert.

Even later rijden we naar het iets zuidelijker gelegen **Neeuruti**. Het zijn mooie naaldbossen in een heuvelachtig gebied met twee meertjes en we lopen er een ronde. Op een van de meertjes zwemt een Wilde Zwaan en aan de kant zit er eentje die vermoedelijk ziek of gewond is. De ronde levert in eerste instantie weinig op en het meer is verder

ook leeg. Er wordt in het weekend druk gerecreëerd denk ik, overall is het rustig maar op plekken liggen hier veel platgedreden padden. Paul en ik blijven wat achter maar zien zo wel een Grauwe Vliegenvanger en de eerste Taigaboomkruiper.

Taigaboomkruiper luistert naar prooien (Tom).

Het geluid lijkt best veel op dat van Heggenmus is onze conclusie. Hoeveel hebben we er gemist? Als we doorlopen horen we dat de anderen een paartje Kruisbekken gezien hebben. Het mannetje krijgen we ook nog te zien, maar Tom is *not amused* dat we niet even gebeld hebben voor de boomkruiper. We rijden er een stukje voor terug zodat, na

Herinneringsplaatje van man Hazelhoen (Tom).

tapen, iedereen de boomkruiper mooi gezien heeft. Door naar de volgende plek, maar eerst spot ik vlak voor de auto in de berm een man Hazelhoen. Het voordeel van voorin zitten. Hij is even prachtig in beeld en vlucht dan de helling af waar Mart hem knap terugvindt.

In Kadrina eten we tussendoor een pizza zodat 's avonds in de acco een eenvoudige maaltijd volstaat. Onze volgende stop is een langgerekt ven bij **Jõepere**. We lopen een stuk langs de zuidoever en kunnen zo alle hoeken en gaten van het ven bekijken. Hoogtepunt is een paartje Kuifduikers dat zich fraai laat bekijken. Ik doe ook moeite voor een Waterhoen die hier ook voorkomt. Veel schuwer dan bij ons, maar ik vind er één. Geen nieuwe soort volgens Tom, hadden we wel eerder maar niet genoteerd.

De hoogtepunten hebben we nu wel gehad, voor Roodmussen en Struikrietzangers zijn we nog te vroeg in het jaar. We rijden nog door akkerland naar een golvend parkachtig landschap bij Järni waar ooit Ortolanen

Paartje Kuifduikers bij Jõepere (Edwin).

voorkwamen. Nu niets, ook geen klauwieren. We horen alleen een Groene specht. Het is mooi geweest, we rijden terug naar Palmse voor een avondmaal van brood en yoghurt.

Brilduikers op een plas bij Palmse Manor (Edwin).

Dag 10, vrijdag 8 mei

Op onze laatste dag maken we geen echte plannen meer voor stops of een stadsbezoek. Enkel een ochtendronde voor het ontbijt door het park en de omliggende akkers. Mooi een Mibo in beeld, meerdere Draaihalzen gehoord, veel Paapjes en Bonte Vliegen-vangers en wat Tapuiten. Op de akkers zitten naast veel Grote Lijsters en Kramsvogels nu maar liefst 2 Beflijsters. We tapen nog éénmaal voor de Drieteenspecht,

maar die blijkt toch behoorlijk zeldzaam in Estland, zo leren we na terugkomst in Nederland. Het aantal Grote Zaagbekken op de vijver is nu met 18 het hoogste aantal dat we zagen. De Brilduikers en Gekraagde Rood-staart zitten er ook weer, net als de Ringmus.

De reis terug naar **Tallinn** (vliegveld) gaat vlotjes. We besluiten de auto met lege tank in te leveren waardoor we echt vroeg op het vliegveld zijn. Onderweg hadden we al een Bruine Kiek en Zeearend. Aan een koffie bij een chagrijnige koffiedame op het vliegveld zien we buiten nog wat roofvogels door het raam. Nog een Zeearend, een Sperwer en wat Torenvalken. Het spelletje 'wat wordt de laatste vogel' eindigde geloof ik met een Bonte Kraai vanuit het vliegtuigraam. De vlucht is iets vertraagd maar we komen op tijd aan in Amsterdam waar de terugreis ook voorspoedig verloopt. We nemen afscheid en kijken allemaal terug op een zeer geslaagd tripje.

We zagen in Estland in negen volle dagen 175 soorten, één meer als we de Steppen-kiekendief meetellen. Alles op basis van ervaring en zelf ontdekken. We zijn niet afgeweken van onze vooraf uitgestippelde route om op bepaalde soorten te gaan jagen. Dat is in Estland ook lastiger omdat daar minder vogelaars actief zijn.

We hebben verschillende zoogdieren gezien maar helaas geen Elanden (13 jaar geleden wel). Voor grote roofdieren zoals Lynx, Beer en Wolf moet je uitzonderlijk veel geluk hebben of de juiste plek weten, maar op Elanden had ik wel gerekend na mijn ervaring met deze kolossen in de moerassen van Polen. Naast vele mooie vlinders zagen we ook Levendbarende hagedis en de eerder-genoemde Ringslang en Hazelworm.

Mensen die plannen hebben voor Estland, vraag ons gerust om informatie. Het land is mooi, rustig en makkelijk te bereizen. Digitaal loopt het land misschien wel voor op Nederland en supermarkten waar je alles vindt zijn er overal wel. Vooral Lidl en Coop zijn goed vertegenwoordigd. Prijsniveau is vergelijkbaar met Nederland. Uit eten kan prima voor zeer schappelijke prijzen. Niet iedereen spreekt Engels, maar de meesten spreken wel uitstekend Ests. Daar heb je verder niets aan, maar de mensen met wie je zakendoet voor overnachtingen, autoverhuur enz. spreken allemaal goed Engels.

Naast vele foto's is er ook gefilmd. Tom heeft een mooie compilatie gemaakt die vast nog wel eens vertoond gaat worden bij de VWG. ■